

СЪЮЗ НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ ПО КАЧЕСТВОТО В БЪЛГАРИЯ /ССКБ/

UNION OF QUALITY EXPERTS IN BULGARIA

София – 1000, ул. Г. С. Раковски № 108, офис 601, тел./факс: 02 / 988-40-75; e-mail: sskb.bg@abv.bg

Изх. № 72 / 03.10.2013 г.

СЛУЖЕБНА БЕЛЕЖКА

Настоящата служебна бележка се издава на доц. д-р Васка Сандева и доц. д-р Катерина Деспот от катедра "Архитектура и дизайн" на Университет "Гоце Делчев" - Щип, Р. Македония, в уверение на това, че същите са публикували доклади на тема:

1. Процес на проектиране (екстериор – интериор) – доц. д-р Васка Сандева, д-р Катерина Деспот;
2. Осветление в жилищни интериори – емоционални ефекти – доц. д-р Катерина Деспот, доц. д-р Васка Сандева

в изданието на Съюза на специалистите по качеството в България Бюлетин „Качество”, № 4, 2013 г. с ISSN 1312 – 8027.

Настоящата служебна бележка да послужи при необходимост.

Председател на ССКБ:
проф. д-р Георги Тасев

ОСВЕТЛЕНИЕ В ЖИЛИЩНИ ИНТЕРИОРИ – ЕМОЦИОНАЛНИ ЕФЕКТИ

доц. д-р Катерина Деспот*, доц. д-р Васка Сандева*

*Университет „Гоце Делчев“ – Шип, Р.Македония

Резюме

Закрито пространство – интериора, представлява сбор от функционални форми, цветове, текстури и всички видове декорации, които допълват интериора но специален акцент върху тези форми прави светлината. Тя определено ги видоизменя, обединява и затваря като цяло.

В зависимост от това дали светлината е естествена или изкуствена то променя картината. Когато става въпрос за осветление има различни видове източници който могат да се прилагодят така че да отговарят на различните нужди на осветление. С помощта на лампите, тези който се настройват може да се изтъкват различни обекти, с промяната на положението на източника на светлина.

Нивната функция е видимост в пространството, без нея няма разграничаване на формата, но различните видове даваат различна картина и представа за пространството в зависимост от тяхното място на поставяне.

Ключови думи: ентериор, дизайн, концепт, осветление, идея

ILLUMINATION IN RESIDENTAL INTIRIORS – EMOTIONAL EFFECTS

doc. d-r Katerina Despot*, doc. d-r Vaska Sandeva*,

*University "Goce Delchev" - Stip, R.Macedonia

Abstract

The closed space - interior consists of functional forms, colors, textures and all kinds of decorations that complement but special emphasis on those forms makes light. It defines the transformed, unites and shuts the whole.

Depending on whether the light is nature or artificial interior changes the picture. When it comes to lighting has different types of light source and versatile and able to adapt and respond to a variety of lighting needs. Using lamps that can be adjusted to emphasize various objects, simply by changing the position of the light source from lamp.

Their visibility function space it has no distinguishing shape but different types provide different image and representation of space depending on the idea of space, depending on their place of insertion.

Key words: interior design, concept, lighting idea

Въвед

Както слънчевата светлина е природно явление, така и форма и пространство, могат да се наблюдават само тогава, когато са осветени. Слънцето и неговата светлина, като дар на природата, което позволява живот, не само като реалност, с която се определя потрепването на небесните тела, смяната на годишните времена, различаването на ден и нощ.

Светлината е важен компонент определящ съществуването на всеки жив организъм. По-голямата част от времето си човек прекарва на изкуствено осветление, затова светлината и осветлението са решаващ фактор за правилното функциониране на жилището. Съвременните източници на изкуствена са електрическата крушка, луминесцентните и живачни лампи.

Общото осветление се реализира от едно или няколко осветителни тела с достатъчно мощност, разположени предимно на тавана на помещението. Това осветление позволява голяма свобода и пластичност на формите и подходящи композиционни решения.

Благородното въздействие на различните видове стъкла, съчетано с подходящи форми, дава необходимото за единно интериорно настроение. Едините осветителни тела за общо осветление се наричат “пендели”, а групирани по няколко осветителни тела в едно цяло се наричат полилеи.

Локалното осветление подчертава отделните части от едно помещение. В много случаи то е в комбинация или допълва общото осветление. Най-често срещано решение на локалното осветление е спускането на голям пендел или на два, три по-малки ниско над мястото за долготрасово хранене.

Към локалното осветление може да се отнесе и осветлението с аплик, който се закрива към стената и служи за осветяване на определен предмет – закачалка, огледало и други. Апликът дава голяма възможност за пластична изява, защото се намира в зрителното поле на обитателя.

Сигналното осветление показва своето собствено съществуване или осветява малък обем около себе. За жилищния интериор това са нощните лампи в спалнята, специалните сигнални светлини в дневната, кухнята, банята и антрето. Специалното осветление задоволява специални нужди на човека при труд и почивка.

Такова осветление е нужно в дневната, кабинета, детската стая. Общата светлинна атмосфера в помещенията се получава чрез пряко, непряко и дифузно осветление.

С дифузното осветление се “провокират” разпръскваща и идваща от всички страни мека светлина. Постига се чрез разполагане на разсейващо светлината тяло около осветителя чрез равномерно разпределени слаби светлинни източници, скрити в ниши, опасващи тавана. Чрез плафониери и бели отражатели също се създава добър ефект за общо дифузно осветление.

Лампите като елемент на интериора са обект на специално внимание. Но като част от веществените свят, живеещи в вътрешното пространство, понякога те имат ключова роля за емоционално въздействие.

Елементи на приложното изкуство, имат място преди всичко в жилищния интериор, внасят настроение и дух в атмосферата на вътрешното пространство.

Много малко внимани се обръща на вътрешно пространство, когато става дума за осветление, много повече енергия се изразходва за всичко останало в интериора при това не се вземе предвид, че светлината отразява пространството.

Доброто осветление има особено място в интериора зареден с топлина и чувство на уют. Осветлението може да бъде **естествено и изкуствено**.

Естественото осветление – природната светлина е фантастичен начин да осветлим домът ни. За съжаление качеството и количеството от тази светлина варира така че от голямо значение е ориентацията.

Естественото осветление е свързано с ориентацията на сградата спрямо географските посоки. Жилището трябва да бъде построено на благоприятните географски посоки. Осветлението и осончеността на жилищните помещения се степенува със следната последователност: юг, югоизток и югозапад , изток, запад, североизток и северозапад , с цел да се осигури достатъчно слънчева светлина в апартамента.

Апартамент разположен на северната страна може да даде приблизителна и студена перспектива но предимството е, че не са изложени на пряка слънчева светлина. Художниците винаги избират студио изложено на север, защото с тази светлина се получават правилните нюанси на цвета и качество на светлина. Апартамент разположен на източната страна той събужда слънчеви и издължени сянки.

Използването на естественото осветление, за да може да се контролира сияние и увеличаването на естествената светлина, която имаат малки пространства, намиращи се на североизток.

Апартамент разположен на южната страна получава топла светлина през цялия ден, но и това зависи от сезоните и за кое време на деня става на въпрос. Следобед слънце понякога може да бъде много силно и дразнещо.

В стаите на юг трябва са разположени кухнята и дневната, където минаваме деня. Апартамент със западно изложение има силна и ослепителна светлина и то в най-горещата част от деня която прави силно сияние . В късния следобяд получава се дълга сянка и леко осветление. Осветлението в различните функционални зони са допълва с изкуствена светлина.

Поставянето на изкуствената светлина трябва да бъде внимателно подбраната. Светлината трябва да бъде точно разположена в пространството с точно определена цел и да отговори на нуждите, за които е създаден, някога силна но и пригушената е неизбежна. Не е позволено домът да бъде изцяло на североизток, северозапад или север.

Поне едно от жилищните помещения трябва да бъде изложен на югоизток, юг, изток, югозапад или запад. При това спазват се някои правила: на север могат да се настанят сервизни помещения - кухня, баня, тоалетна, на североизток има родителски спални; на изток, югоизток и юг се намират детски стаи и дневни, на югозапад - дневни помещения. Западната ориентация е неприятна заради дълга осоченост в летния период и съответно прегряване на помещенията.

Изкуственото осветление. Изкуственото осветление позволява комфортни условия за дейността, когато има липса или недостиг на естественото осветление. Според принципа на действие изкуствените източници на светлина се: с нажежаема жичка, луминесцентни, халогени, лед и др.

Комбинираното осветление е съвместното използване на първите два вида, който се прилага при по-големи помещения. Сенките са контрастни, контурите са остри, а нередностите се испъкват.

Индиректното осветление се получава от престъпните прожектори, поставен под (аплик, слободно стоящи осветителни тяла).

Светлината от източника се насочва към стените и тавана, които играят ролята на прегради. Ето защо е важно те да имат светъл цвят, за да не поглъщат светлината. При такова осветление пластичността на формата изчезва, релефа се губи или става плосък, няма блясък на осветената повърхност.

Видове светещи тела. Всички осветителни тела мога да се разделят според тяхната форма и спрямо светлината, която дават.

Видове осветление по местоположение

Осветителното тяло е устройство което съчетава източника на светлина (лампа , крушка) и осветлувачки клапан (рефлектор , дифузер), която повтаря светлината на източника в пространството и ги превръща неговите качества. Според разположението им в интериора и дизайна са следните видове осветителни тела :

- Плафониера - осветително тяло, сложено директно на тавана
- Аплик- осветително тяло, сложено на стена,
- Пендел - висящо осветително тяло, окачено на тавана
- Полилей - висящ осветлувачко тяло с група от лампи
- Настолна лампа - осветително тяло, предназначено за поставяне на повърхност
- Лампа на стойка- поставена на пода
- Лъч - осветлувачко тялото под формата на прожектор.

За балансирано осветлението в апартамента трябва да се владее ефекта от различни видове, дали ще е общо, локално или комбинирано.

Общо е осветлението от един осветител, който осветява като цялото помещение, така и отделното работно място. Използва се за малки пространства. Локалното осветление осигурява светлина за отделно работно място, поради което е по-икономично и по-здравословно за зрението.

Осветление по предназначение

В този раздел слагаме осветлението с предназначение, които са за определена стая, за определена работна повърхност или когато създават допълнително амбиентално осветление. Така са категоризирани като, осветление за хранене, работно пространство, част за четене, коридор, стая за спане, стенно и допълнително осветление.

Лъч светлина

Грубо казано тове да бъдат няколко лампи, насочени с лъч светлина, да се подчертае декоративен елемент или картина, както и скрити светлини в библиотека. И висящи осветителни тяла счита се за добър избор на осветление, когато се използва по правилния начин и напълно осветява хола.

Както можете да видите, не трябва всички тези различни видове осветителни тела и лампи да се използват в същото време. Вместо това , подбира се размера на светлината в зависимост от това какъв вид на околната среда искате да създадете и какви дейности се извършват в пространството.

Качеството на светлината е в отговор на човешките потребности, пространство и нуждите на предметите, повърхности или обекти, които са осветени в определено място и в определен момент.

Нуждите на хората се променят с течение на времето, и съответно има промяна в изискванията за осветление.

Достъпът на дизайнера за осветление трябва да се основава на ниво на видимост и комфорт. Обстановка и атмосферата ще бъде стимул за използване на пространството и трябва да бъде вход за дизайн на осветление.

С търсенето на добра видимост, визуален комфорт се най-важният критерий, който трябва да бъдат взети под внимание при проектирането на светлина. По принцип, комфорт и мотивацията на параметрите за качествено осветление, колкото е нивото на осветеност.

Всеки човек се чувства комфортно, когато е в обекти със зрителното поле на информация, които са ни необходими, и ще скрие тези, които не са важни, или когато има йерархия на обекти или части от помещенията на тяхното значение за зрителя или потребител на пространството.

В процес на проектна на осветлението трябва да бъде обективно и премахване на негативните ефекти (както е заслепяването), или елементи, които ненужно отвлича вниманието.

Ключът към добро осветление е качеството, а не количеството на светлината, за по-добри визуални резултати може да се постигне преди малки подобрения в качеството на светлина, но с увеличаване на нейния интензитет.

Всяка стая при инсталиране в жилищни площи може да получи ново измерение с светещи ефекти. Определянето на централното осветление в голяма част от помещенията е много практично решение, което с избор на полилей, плафениера или друг елемент се постига необходимия ефект и това е силна чувствителност на пространството.

Осигуряване на необходимото разпределение на светлината в пространството може да се постигне чрез правилния избор на тип лампи, и правилното им положение и ориентация.

Те могат да бъдат монтирани на стената, тавана, пода или монтирани на мебели и интериор. Тяхната позиция, ориентация и разстояние от повърхността, която светлината прави впечатление на параметрите на качеството.

Новостите, които се предлагат за светещи тела много бързо се променят и това е трудно изцяло да си верен на всичко, което се налага като тенденция. Въпреки тенденциите освен самия дизайн в които са напаснати цветовете и материалите, представляват нова концепция за живот, която редовно се вписва с времето, в което живееме.

Вревата и липсата на квадратурата по отношение на реалните нужди, възможността за лесно поддържане на максималния комфорт налага тенденцията на съвременния живот.

Ако се анализира като жизнен стил подхожда на реалните нужди тогава той заслужава последователност а самият начин за да се направи решение може да бъде различен в стил, материал или цвят.

Да се следи дизайна или концепцията за живот са две различни гледни точки подходи и възможности, но решението се основава на вниманието, което се отделя на елементите за със сигурност на са довели до правилното решение. Роля да осветява има и декорацията на пространството със светлинни ефекти и дизайнерски осветлувачки органи, които представляват специални инсталации, скулптури или мобил в пространството.

Различните светлинни ефекти често се използват в обществени и търговски сгради, където най-силно може да се видят и усетят но могат да се поберат и при инсталиране в жилищни домове и тогава пространството да получи друго измерение.

Лошо осветление в дома може да предизвика главоболие, чувство на неудовлетвореност.

Добро осветление означава с едно кликване на прекъсвача способна да светлия и динамичен дневен настройка, за да го превърнете в уютна атмосфера на дом.

Правила за разполагане на осветление

Осветлението на жилищните помещения става отделна функционална част. Над всяко кътче е необходимо осветление. Има лек начин да за преместване на осветлението чрез удължителен кабел и кука на тавана, разположена точно над необходимото място.

Осветителните тела от този тип може да сложим и в редове, подравнено или на различна височина, нещо особено елегантно над правоъгълна маса или барплот.

Добре е осветлението от пенделот да се обогати с индиректно осветление од допълнително осветление - аплици на стената, самостоятелен лампиони, осветление над снимките по стената и др.

Дори ако на стената няма нищо, тя може да се фокусира с помощта на халогенни лампи с ниско напрежение, комбинирани с лещи, които дават впечатляващи цветни светлинни снопове.

При груба мазилка, камък или през стената, особено интересно е страничното осветление, което създава контрастни сенки и проявява тродимензионалността на материала. Този тип осветление използва тесни, насочени светлинни потоци.

Лампи за четене – трябва да бъдат разположени във височината на раменете си в седнало положение. Начините на осветление са различни от тези, които се използват за осветление в работни помещения от тези, които служат за почивка и разпускане.

Някога се предвижда организация на осветление, което може да се използва гъвкаво и многофункционално и това означава комбинация от различни видове светещи тела, които в дадена ситуация ще се използват за поставяне в правилна атмосфера и ефект.

Баня - това е мястото, където е необходима светлина с по-силен интензитет и осветителното тяло трябва да се подбере внимателно, за да не хвърля сянка. Общата препоръка за осветлението за функционално осветление е централно на тавана и зидно над огледалото.

Всяко друго допълнително осветление ще характеризира като декоративно. Тук се препоръчва смесено (общо и местно) осветление. Една плафониера или серия вградени луни с халогенни източници с ниско напрежение са фаворити, тъй като прибавят блясък на санитарни уреди и хромираната водопроводна арматура.

Стеното осветление с разклонувач се препоръчва да се сложи над огледалото, така че да осветява лицето, а не да блести в огледалото. Източникът

на осветление трябва да има спектър близък до естествения, за да се виждат правилно цветовете на лицето и грима.

Друга особеност е висока степен на изолация, която позволява монтаж във влажна среда.

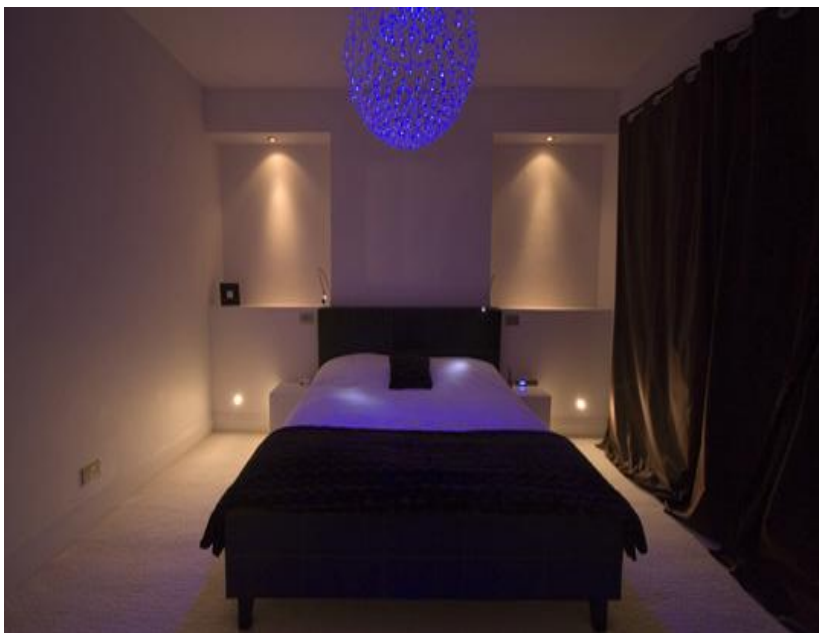
Осветление в кухнята (Фиг. 2) по същество е едно централно осветление, което не е практично.

Съвременното осветление позволява осветлението да бъде поставено над работния плот т.е. под горните висящи елементи, ако ги има, такъв тип осветление може да направи напълно ново чувство докато се приготвя храната

Осветление в спалнята (Фиг.3) трябва да създава романтична атмосфера. Нощните лампи от двете страни на леглото са естетически добро решение от гледна точка на естетика и от гледна точка на функцията. полилеите действат

топло и приятно в спалнята, както и осветлението по стените. За спалнята се предпочита локално преди дифузното осветление защото размазва мебелите в нея. Осветлението над дъската на леглото, както и тази в близост до гардероба трябва да дават топла и уютна атмосфера. Гардероби се осветява равномерно, за да се улесни избора на дрехи. Тъмните спални са отлични стаи за почивка,

но минималното използване на светлината е частта, която се събужда енергията и да позволи на други дейности (купони од друго естество). Спалнята трябва да се обогатява с дифузна светлина, останалата част на осветление, когато се посочват подробности за ъгъл или мебел, или някаква специфична украса. Но в спалнята са необходими и допълнителни настолни и слободностоечки лампи но всичко това зависи от потребителите.

Изборът на лампи някога е отправна точка за създаване на стил в целия интериор но някога е точно обратното след избора на целия мебели се свързва целия дизайн на осветлението, както и материалите и цветовете, свързани в едно цяло.

Осветление в хола
(Фиг.4) Осветлението в хола дава възможност за изключително творчество, може да се играе с различни ефекти ще направят лампите от различен тип и формата, цвета и силата на светлината, след това вградените лампи на тавана или под с пряка или непряка светлина, постигане на ефекти със светлина за акцент върху стъклени прегради, светлосни завеси отвън, които правят ефекти и вътрешното пространство.

Заключение

В сегашната практика на нашето жилищно строителство във всяко помещение независимо от функцията му се предвижда само един излаз на осветително тяло, обикновено централно разположено на тавана.

Формата на осветителните тела е предмет на грижлив подбор. Простите и красиви геометрични форми все повече изместват неудобните за чистене и пожароопасни абажури. Широко приложение в интериора намират хромираните осветителни тела в комбинация с различни по фрактура и цвят стъкло и пластмаси.

Много често се купуват осветителни тела само заради формата или цвета им. Това е особено важно, но същевременно твърде недостатъчно, защото по този начин те не се свързват с характера на цялостното подреждане. Съществена роля за създаване на добро настроение от изкуствено осветление играят силата и насочването на светлинния поток, което се съобразява с конкретните изисквания на жилището и изискванията на обитателите му.

Изкуственото осветление може или да подобри, или да унищожи въздействието на обзавеждането. Правилно изграденото осветление подчертава цветовете и формите, като потапя в сянка онази част, която е наложително да стане на заден план. Добре оразмереното осветление стопля жилището и дава усещане за сигурност и спокойствие.

Неправилно използваното осветление умъртвява интериора, като променя цветовете или блести и дразни очите. В зависимост от начина на въздействие съществуват няколко основни вида осветления, които се прилагат в съвременното жилище. Това са: общо, локално, сигнално и специално осветление.

Литература

1. Интериор – Кирил Б. Бойчев, Евлоги И. Цветков, Илия А. Калайджиев, Огнян Г. Грозев
2. Р. П. Райчева., Вътрешна архитектура, 1998
3. Grozdev, O., 1993 Interior, Sofija